

Ochrana lidí omezených na svobodě

ombudsman
veřejný ochránce práv

dětský ombudsman
ochránce práv dětí

Vysvětlíme, jak ombudsman pomáhá lidem omezeným na svobodě. Popíšeme, co je systematická návštěva zařízení, jak probíhá a k čemu je dobrá. Objasníme, kdy může ombudsman přímo prověřit stížnost na špatné zacházení. Dozvíte se, kde najít informace o zjištěních ombudsmana.

Je moje svoboda omezena?

Vaše svoboda je omezena, **nejen když o tom rozhodne soud nebo jiný orgán veřejné moci** (jste ve vězení nebo v policejní cele), **ale i když potřebujete péči** (jste v nemocnici, domově pro seniory a podobně).

Zjednodušeně když **jste v zařízení**, ze kterého nemůžete bez následků odejít.

Jak mi ombudsman pomůže?

Ombudsman **chrání** lidi omezené na svobodě **před špatným zacházením** hlavně tím, že pravidelně **navštěvuje zařízení**, aby zjistil, jak tam s lidmi zacházejí. Může přijít kamkoliv, kde mohou být lidé omezeni na svobodě, i do soukromého zařízení. **Sleduje také zajištění a vyhoštění cizinců.**

Kromě toho přímo prověří konkrétní **stížnost na špatné zacházení, pokud Vaši svobodu omezil „stát“** – tedy když jste například ve vězení, v policejní cele, v zařízení pro zajištění cizinců, pro výkon ochranného léčení, v dětském domově nebo výchovném ústavu.

Co je špatné zacházení?

Jednání, které **nerespektuje důstojnost** člověka, v krajiném případě zásah do jeho těla.

Zakázáno je nejen mučení, kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, ale i projevy neúcty k člověku a jeho právům, nerespektování jeho soukromí, nezávislosti, práva (spolu)rozhodovat o vlastním životě či zneužívání závislosti na poskytované péči nebo její prohlubování.

Jak se dělá systematická návštěva zařízení?

Ombudsman návštěvy předem **plánuje** – postupně se zaměřuje na jednotlivé druhy zařízení. Návštěvu zařízení zpravidla **předem neoznamuje**. Jejím provedením pověří právníky Kanceláře veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí a přizve k ní odborníky na péči poskytovanou v daném zařízení (lékaře, zdravotní sestry, speciální pedagogy, psychology či experty na kvalitu v sociálních službách apod.).

Návštěva **spočívá** v prohlídce zařízení, pozorování, rozhovorech s vedoucím, zaměstnanci a klienty, studiu vnitřních předpisů zařízení a dokumentace, včetně zdravotnické.

Po každé návštěvě ombudsman **sepíše zprávu a požádá zařízení o vyjádření**. Zpráva většinou obsahuje návrhy, jak napravit nebo zlepšit situaci, a slouží k debatě se zařízením a jako vodítko k předcházení špatnému zacházení nebo jeho odstranění.

Zveřejňuje ombudsman, co zjistil při návštěvách zařízení a sledování vyhoštění?

Ano, po dokončení debaty se zařízením ombudsman zveřejňuje **anonymizovanou zprávu** **z návštěvy zařízení** a získaná vyjádření v Evidenci stanovisek ochránce ([ESO](#)) na [ochrance.cz](#).

Po dokončení řady návštěv zařízení téhož druhu vydává tzv. **souhrnnou zprávu**. Tu také zveřejňuje a posílá ji úřadům. V souhrnné zprávě shrnuje zjištění a doporučená opatření k napravě, navrhuje systémová doporučení, případně vytváří standard dobrého zacházení.

Podobně ombudsman zveřejnuje **zprávy ze sledování vyhoštění cizinců**.

Kde najdu další rady?

Přesnější informace a rady pro lidi omezené na svobodě nebo závislé na péči najdete také v letácích ombudsmana na [ochrance.cz](#) v části Nevím si rady se svou životní situací, například

Dětský domov — leták pro rodiče

Jsem v dětském domově nebo výchovném ústavu — leták pro děti

Jsem máma/táta ve vězení

Sociální služby

Opatrovník

Pobyt na psychiatrii

Věznice

Zdravotnictví – stížnosti

Jsem cizinec a jsem v zařízení

Jsem dítě a hledám bezpečí v cizí zemi nebo hledám svou rodinu v Evropě